

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 22/2014(2))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΜΕΓΑ»

Ημερομηνία Απόφασης: 28 Μαΐου, 2014

Ενώπιον: κ.κ. Ανδρέα Πετρίδη, Εκτελεστικού Προέδρου, Αρτέμη Αρτεμίου, Αντιπροέδρου, Μαίρης Κουτσελίνη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Τίτου Κολώτα, Χρυσαιγής Αργυρού και Σπυρούλας Χριστοδούλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του οργανισμού πιθανές παραβάσεις του **άρθρου 29(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2013 και των **Κανονισμών 21(5), 21(6), 22(1) και 32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Το πιο πάνω άρθρο και οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν:

Άρθρο 29(1): *Οι τηλεοπτικοί οργανισμοί έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εκπομπές τους δεν περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας.*

Κανονισμός 21(5): *Οι σταθμοί έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν.*

Κανονισμός 21(6): *Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.*

Κανονισμός 22(1): *Με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στους παρόντες Κανονισμούς, δίνονται προειδοποιήσεις σχετικά με τη φύση της εκπομπής, είτε αυτή βρίσκεται χρονικά εντός οικογενειακής ζώνης είτε εκτός. Η προειδοποίηση αυτή έχει τρεις μορφές –*

(α) Γραπτή προειδοποίηση στον ημερήσιο τύπο και στα ραδιοτηλεοπτικά περιοδικά·

(β) ακουστική (λεκτική) πριν από την έναρξη της εκπομπής·

(γ) οπτική, με οπτική ένδειξη κάθε δέκα λεπτά στο κάτω αριστερό μέρος της οθόνης ως εξής:

(i) (K) σε παρένθεση χρώματος πράσινου για προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση·

(ii) (12) σε παρένθεση χρώματος κίτρινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δώδεκα ετών·

(iii) (15) σε παρένθεση χρώματος μπλε για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών·

(iv) (18) σε παρένθεση χρώματος κόκκινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαοκτώ ετών·

(v) (A) σε παρένθεση για προγράμματα έντονου ερωτικού περιεχομένου.

Κανονισμός 32(3):

Απαγορεύεται:

(α) η μετάδοση προγραμμάτων εντός οικογενειακής ζώνης που ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ειδικότερα προγραμμάτων που περιέχουν ερωτικές σκηνές ή σκηνές βίας·

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, με επιστολή της ημερομηνίας **4.4.2014**, έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων, και τα πιο κάτω:

Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε οποιοσδήποτε εξηγήσεις και / ή παραστάσεις και / ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείσθε όπως τις υποβάλετε υποχρεωτικά γραπτώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός σαράντα πέντε (45) ημερών, από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να επιθεωρήσετε, προς τον πιο πάνω σκοπό, το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείσθε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει, εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, για να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις που τέθηκαν υπόψη του οργανισμού εκτίθενται πιο κάτω στα υποστοιχεία 1-5:

1. Στις **24/2/2014**, μεταξύ των ωρών **19:30 - 20:20**, κατά τη διάρκεια του επεισοδίου της σειράς **«Κλεμμένα Όνειρα»**, το οποίο προβλήθηκε εντός οικογενειακής ζώνης με οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ), ο τηλεοπτικός οργανισμός **«MEGA»** μετέδωσε σκηνή βίας η οποία ενδέχεται να βλάψει τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, κατά παράβαση του **άρθρου 29(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2013.

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του επεισοδίου προβλήθηκε μια παρατεταμένη σκηνή (συνολικής διάρκειας 2'05'') κατά την οποία ένας άντρας στέκεται πάνω από το κρεβάτι του άρρωστου πατέρα του, λέγοντας του ότι οι ρόλοι τους έχουν αντιστραφεί, αφού πλέον ο πατέρας του είναι ανήμπορος και μπορεί να τον πονέσει όπως τους πόνεσε εκείνον και την αδελφή του όταν ήταν μικροί. Με αυτά τα λόγια ο πατέρας του αρπάζει το παντελόνι του και βγάζει από πάνω τη ζώνη. Στο επόμενο πλάνο βλέπουμε να έρχεται στη θύμηση του γιού η στιγμή που ο πατέρας του, μετά από κατανάλωση ποτού, βγάζει τη ζώνη και να τον κτυπά με αυτή (χωρίς όμως να δείχνει στην οθόνη ποιος ή/ και ποιοι ήταν οι δέκτες του ξυλοδαρμού). Στη συνέχεια της σκηνής, ο γιος αρπάζει τη ζώνη και την περνά στο λαιμό του πατέρα του σφίγγοντάς τη. Ο πατέρας του, τον παρακαλεί και αυτός του απαντά ότι μια ζωή παρακαλούσε αυτός και η αδελφή του. Στο τέλος όμως της σκηνής ο γιος χαλαρώνει

και αφαιρεί τη ζώνη από τον λαιμό του πατέρα του λέγοντας του ότι δεν θα του κάνει τη χάρη να τον σκοτώσει και ότι προτιμά να ζήσει για να τον βλέπει να υποφέρει καθώς επίσης και ότι μια μέρα θα τον κρεμάσει με τη ζώνη.

2. Στις **24/2/2014**, μεταξύ των ωρών **19:30 - 20:20**, κατά τη διάρκεια του επεισοδίου της σειράς **«Κλεμμένα Όνειρα»**, το οποίο προβλήθηκε εντός οικογενειακής ζώνης, ο τηλεοπτικός οργανισμός **«MEGA»** μετέδωσε σκηνή βίας ακατάλληλη για ανήλικους, ενώ το επεισόδιο έφερε οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ), με αποτέλεσμα οι τηλεθεατές να μην είναι ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούσαν, κατά παράβαση του **κανονισμού 21(5)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

3. Στις **24/2/2014**, μεταξύ των ωρών **19:30 - 20:20**, κατά τη διάρκεια του επεισοδίου της σειράς **«Κλεμμένα Όνειρα»**, το οποίο προβλήθηκε εντός οικογενειακής ζώνης, ο τηλεοπτικός οργανισμός **«MEGA»** μετέδωσε σκηνή βίας ακατάλληλη για παιδιά κάτω των δεκαπέντε ετών, κατά παράβαση του **κανονισμού 21(6)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

4. Στις **24/2/2014**, μεταξύ των ωρών **19:30 - 20:20**, κατά τη διάρκεια του επεισοδίου της σειράς **«Κλεμμένα Όνειρα»**, το οποίο προβλήθηκε εντός οικογενειακής ζώνης, ο τηλεοπτικός οργανισμός **«MEGA»** μετέδωσε σκηνή βίας ακατάλληλη για ανήλικους ενώ το επεισόδιο έφερε οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ), χωρίς δηλαδή η σήμανση να ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του προγράμματος, κατά παράβαση του **κανονισμού 22(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

5. Στις **24/2/2014**, μεταξύ των ωρών **19:30 - 20:20**, κατά τη διάρκεια του επεισοδίου της σειράς **«Κλεμμένα Όνειρα»**, το οποίο προβλήθηκε εντός οικογενειακής ζώνης, ο

τηλεοπτικός οργανισμός «**MEGA**» μετέδωσε σκηνή βίας ακατάλληλη για ανήλικους η οποία ενδέχεται να βλάψει σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων κατά παράβαση του **κανονισμού 32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Ο οργανισμός με επιστολή του Δικηγόρου – Νομικού του Σύμβουλου, κ. Κώστα Κατσαρού, προς την Αρχή ημερομ. **16.5.2014** (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α') υπέβαλε γραπτώς τις εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή θέσεις του σε σχέση με την εν λόγω υπόθεση.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιόν μας στοιχεία και περιστατικά της υπό εξέταση υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων και των γραπτών εξηγήσεων του οργανισμού και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του υπό αναφορά προγράμματος κρίνουμε ότι:

Στις **24.2.2014**, μεταξύ των ωρών **19:30 – 20:20** (εντός οικογενειακής ζώνης) με **οπτική και ακουστική προειδοποίηση (Κ)**, ο τηλεοπτικός οργανισμός «**MEGA**» μετέδωσε επεισόδιο της σειράς «**Κλεμμένα Όνειρα**»:

- **κατά τη διάρκεια του οποίου μεταδόθηκε σκηνή βίας η οποία ενδέχεται να βλάψει τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, κατά παράβαση του Άρθρου 29(1) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2013 (υποστοιχείο 1),**
- **χωρίς ο εν λόγω οργανισμός να εξασφαλίσει ότι οι τηλεθεατές ήταν ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούσαν, κατά παράβαση του Κανονισμού 21(5) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (υποστοιχείο 2),**
- **χωρίς ο εν λόγω οργανισμός να εξασφαλίσει ότι το πρόγραμμα που μεταδόθηκε εντός οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των 15 ετών, κατά παράβαση του Κανονισμού 21(6) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (υποστοιχείο 3),**

- χωρίς η προειδοποίηση (Κ) που δόθηκε από τον εν λόγω οργανισμό να ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του εν λόγω προγράμματος το οποίο περιείχε σκηνή βίας που δεν ήταν κατάλληλη για γενική παρακολούθηση, κατά παράβαση του Κανονισμού 22(1) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (υποστοιχείο 4),
- κατά τη διάρκεια του οποίου μεταδόθηκε σκηνή βίας εντός οικογενειακής ζώνης ακατάλληλη για ανηλίκους, κατά παράβαση του Κανονισμού 32(3)(α) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (υποστοιχείο 5).

(Τα γεγονότα των υποστοιχείων εκτίθενται στις σελίδες 3-5 της παρούσας απόφασης).

Σχετικά με τις θέσεις του οργανισμού, όπως αυτές διατυπώνονται στην επιστολή του Δικηγόρου – Νομικού του Σύμβουλου ημερομ. **16/5/2014**, η Αρχή επισημαίνει τα εξής:

Σε σχέση με τους ισχυρισμούς του οργανισμού όπως αυτοί καταγράφονται στην πρώτη και δεύτερη παράγραφο, της δεύτερης σελίδας της προαναφερθείσας επιστολής και ειδικότερα ότι τα γεγονότα... καταδεικνύουν ότι δεν προβλήθηκε καν η σκηνή ξυλοδαρμού του γιού από τον πατέρα, αλλά υπονοήθηκε ένα περιστατικό ξυλοδαρμού με την προβολή ενδείξεων ότι αυτό έλαβε χώρα και ότι ...το περιστατικό δε αυτό αποτελούσε μέρος μιας μυθοπλαστικής σκηνής μιας δραματικής σειράς εντεταγμένο στο όλο σκηνικό της μυθοπλασίας που περιβάλλει τη συγκεκριμένη σειρά και σε καμία περίπτωση δεν προέβαλλε σκηνές βίας που να παραβιάζουν την όποια νομοθεσία. Ασφαλώς και δεν μπορεί να θεωρηθεί σκηνή βίας η απειλή άσκησης βίας (ως επί παραδείγματι η απειλή πνιγμού με τη ζώνη, σε ένα μυθοπλαστικό δράμα) ούτε φυσικά η ένδειξη ύπαρξης ξυλοδαρμού χωρίς προβολή των αντίστοιχων εικόνων, η Αρχή έχει να παρατηρήσει τα εξής:

Η Αρχή έχει την υποχρέωση να ενεργεί κατά τρόπο που να διασφαλίζεται ότι τα προγράμματα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών αντανακλούν το αισθητήριο του μέσου λογικού πολίτη. Στη συγκεκριμένη υπόθεση, η Αρχή δεν μπορεί να αποδεχθεί ότι ο μέσος λογικός πολίτης και γονέας θεωρεί μια **παρατεταμένη** σκηνή βίας, η οποία εμπειρείχε και ψυχολογική βία, ως οπτικό και λεκτικό υλικό κατάλληλο για να το παρακολουθούν τα παιδιά. Η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στον Πίνακα Α' (βλ.

σελ.3-5 της παρούσας απόφασης) με τις πιθανές παραβάσεις, όπου αναφέρεται η ακριβής διάρκεια της σκηνής βίας (2'05'') του επεισοδίου της σειράς που προβλήθηκε από τον οργανισμό στις 24.2.2014 μεταξύ των ωρών 19:30 – 20:20, διάρκεια που όπως γνωρίζει ο οργανισμός, είναι παρατεταμένη εφόσον πρόκειται για τηλεοπτικό χρόνο.

Ειδικότερα, η επίδικη σκηνή και μόνο, όπως παρουσιάζεται σε χρόνο 2'05'', με την αγωνία και τους βρόγχους ενός ανήμπορου και ετοιμοθάνατου πατέρα και η λεκτική βία που αυτός υφίσταται υπό την απειλή πνιγμού είναι άκρως ακατάλληλη. Η δε συνεχής εστίαση στο έντρομο ύφος του άρρωστου πατέρα συνταράσσει ακόμη και τον μέσο ενήλικα τηλεθεατή. Επίσης, το γεγονός ότι, κατά τη διάρκεια της εν λόγω σκηνής υπήρξε ένδειξη ξυλοδαρμού, χωρίς την προβολή των αντίστοιχων εικόνων, εμπεριέχει ψυχολογική βία. Η προβολή της εν λόγω σκηνής, η οποία αφορά μεταξύ άλλων, και στη σχέση πατέρα και γιού δίδει λάθος μηνύματα και η Αρχή κρίνοντας με βάση τον μέσο ενήλικα τηλεθεατή, θεωρεί ότι η σκηνή είναι έντονα βίαιη πόσο μάλλον για τον ανήλικο τηλεθεατή που δεν έχει τη δέουσα κρίση.

Η προστασία των ανηλίκων αποτελεί πρωταρχική μέριμνα όλων σήμερα. Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το Συμβούλιο της Ευρώπης προωθούν ψηφίσματα, οδηγίες και αποφάσεις με στόχο να προστατεύσουν τα παιδιά.

Στην Κυπριακή Νομοθεσία, ο Νομοθέτης θέλοντας να προστατεύσει τα παιδιά από προγράμματα μη κατάλληλα προς παρακολούθηση, ήτοι προγράμματα που περιέχουν **σκηνές αδικαιολόγητης βίας**, ερωτικές σκηνές, σκηνές που ενδέχεται να βλάψουν ή να φοβίσουν τα παιδιά, καθώς επίσης και λεκτικό υλικό ή θεματολόγιο ακατάλληλο για ανηλίκους, θέτει περιορισμούς ως προς το περιεχόμενο των προγραμμάτων που μπορούν να μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης.

Η έννοια της οικογενειακής ζώνης στηρίζεται στην αντίληψη ότι η είσοδος της τηλεόρασης στο κάθε σπίτι, επιβάλλει σεβασμό και συμμόρφωση προς τους τρόπους και κανόνες συμπεριφοράς μιας οικογένειας, από τις 5.30 το πρωί μέχρι τις 9:00 ή 10:00 το βράδυ. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, το περιεχόμενο κάθε προγράμματος επιβάλλεται να είναι κατάλληλο για όλη την οικογένεια.

Έχει επανειλημμένα υποδειχθεί από την Αρχή ότι οι τηλεοπτικοί οργανισμοί επιβάλλεται να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στα προγράμματα που μεταδίδουν, κυρίως τις ώρες που παρακολουθούν ανήλικοι, προκειμένου να μη στιγματίσουν ανεπανόρθωτα την παιδική ψυχή και να μη διοχετεύσουν τη βία ως μια συνήθη «κοινωνική» πρακτική στο υποσυνείδητο του παιδιού. Ένας τηλεοπτικός οργανισμός που εκπέμπει καθημερινά και επί εικοσιτετραώρου βάσεως στο σπίτι της κυπριακής οικογένειας, δεν θα πρέπει να αναπαράγει τη βία.

Πολυάριθμες έρευνες καταδεικνύουν το σημαντικό ρόλο που κατέχει η τηλεόραση στη ζωή των παιδιών (Livingston & Bovill, 1999) και την επίδραση που έχει στην κοινωνική τους συμπεριφορά, αφού αποτελεί εργαλείο για ερμηνεία και κατανόηση της κοινωνίας και διαμορφώνει τη συνείδηση και την εμπειρία τους (Pine & Nash, 2002). Η επιρροή που μπορεί να ασκήσει στα παιδιά η τηλεόραση, είναι από τα θέματα που έχουν μελετηθεί περισσότερο στις κοινωνικές επιστήμες (Bertrand, 2003:37). Ορισμένες «διόδους» που χρησιμοποιούνται στην καθημερινή ζωή της τηλεόρασης είναι πιθανό να παρέχουν ένα χρήσιμο μέσο για τη διαμόρφωση των δράσεών τους (Παπαθανασόπουλος, 1999: 36).

Οι πλείστες έρευνες που αφορούν στις επιδράσεις της τηλεόρασης στους ανηλίκους καταδεικνύουν συνάφεια μεταξύ τηλεθέασης και εκδήλωσης βίαιης συμπεριφοράς. Τα παιδιά έχουν την τάση να μιμούνται τους χαρακτήρες που βλέπουν στην τηλεόραση (Josephson, 1996) και την επιθετική τους συμπεριφορά (Bandura, Singer, 1961 – Greenford, 2988), θεωρώντας την φαινόμενο αποδεκτό από την κοινωνία (Σεραφετινίδου, 1987). Επιτόπια έρευνα του Κέντρου Ερευνών και Ανάπτυξης του Intercollege Κύπρου, επίσης κατέδειξε σχέση μεταξύ επιθετικότητας και τηλεθέασης. Συγκεκριμένα, στα συμπεράσματα αναφέρεται ότι τα παιδιά που παρακολουθούν περισσότερες από 1-2 ώρες τηλεόραση την ημέρα, είναι πιο επιθετικά από εκείνα που βλέπουν λιγότερη τηλεόραση. Επιπλέον, τα παιδιά που παρακολουθούν τηλεοπτικά προγράμματα σε προχωρημένες ζώνες ενηλίκων (μετά τις 8 μ.μ. και, ακόμα περισσότερο, μετά τις 11 μ.μ.), καθώς και εκείνα που παρακολουθούν προγράμματα με βία, είναι πιο επιθετικά από εκείνα που παρακολουθούν ψυχαγωγικά και άλλα μη – βίαια προγράμματα, στις πρώτες απογευματινές και βραδινές ζώνες (Πρακτικά Συμποσίου για την Τηλεοπτική Βία, 12.10.2002, Πανεπιστήμιο Κύπρου).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και ιδιαίτερα η τηλεόραση ασκούν σημαντική επίδραση στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, τα οποία δεν είναι έτοιμα να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά όσα λαμβάνουν από τα Μέσα, οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί οφείλουν να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί ως προς το τι μεταδίδουν σε χρόνο κατά τον οποίο ενδεχομένως να παρακολουθούν ανήλικοι και να μην παραβλέπουν τις ιδιαιτερότητες των παιδιών τα οποία αρχίζουν να βλέπουν τηλεόραση πολύ πριν κατανοήσουν πλήρως τις δυνάμεις που τη διέπουν και συνήθως βρίσκονται σε μια ηλικία που οι έννοιες του «καλού» και του «κακού» είναι ασαφώς διαχωρισμένες στη συνείδησή τους (Παπαθανασόπουλος, 1999:62). Ένας από τους σημαντικότερους ρόλους και ευθύνες της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου είναι να διασφαλίζει ότι τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας συνειδητοποιούν πλήρως την ευθύνη που έχουν ως προς τους ανήλικους τηλεθεατές τους και λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε το οπτικοακουστικό υλικό που μεταδίδουν εντός της οικογενειακής ζώνης, να είναι κατάλληλο για όλες τις ηλικίες και δη, για μικρά παιδιά. Περαιτέρω, οι οργανισμοί οφείλουν βάσει της Νομοθεσίας να βεβαιώνονται ότι τα προγράμματα που προβάλλουν ανταποκρίνονται στην προειδοποίηση/ σήμανση που τους έχουν δώσει.

Ενδεικτικά, η Αρχή παραπέμπει στην περιγραφή της επίμαχης σκηνής του επεισοδίου της σειράς (βλ. τελευταία παράγραφο σελ.3 της παρούσας απόφασης), το οποίο μεταδόθηκε στις 24.2.2014 μεταξύ των ωρών 19:30-20:20. Η Αρχή δεν μπορεί να κατανοήσει πώς η μετάδοση μιας **παρατεταμένης σκηνής έντονης βίας**, η οποία εμπεριείχε και ψυχολογική βία, μπορεί να θεωρηθεί κατάλληλη για προβολή εντός της οικογενειακής ζώνης και καλεί τον οργανισμό και τον Δικηγόρο – Νομικό του Σύμβουλο να προβληματιστούν για τις συνέπειες που μια τέτοια σκηνή μπορεί να έχει σε ένα μικρό παιδί που πιθανό να παρακολουθεί τηλεόραση μεταξύ των υπό αναφορά ωρών.

Περαιτέρω και αναφορικά με τη θέση του οργανισμού όπως αυτή διατυπώνεται στην τρίτη παράγραφο της επιστολής του κ. Κατσαρού ημερομ.16/5/2014 (σελίδα 2), η Αρχή επισημαίνει ότι:

Στην παρούσα υπόθεση εξετάζεται ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα, που μεταδόθηκε εντός οικογενειακής ζώνης και ενώ έφερε οπτικοακουστική προειδοποίηση (Κ), κατά τη διάρκειά του μεταδόθηκε σκηνή βίας ακατάλληλη για ανηλίκους. Ως εκ τούτου, οι πιθανές παραβάσεις είναι συγκεκριμένες και σαφείς και το επιχείρημα ότι *...την ίδια*

ώρα όχι σε μυθοπλαστικές δραματικές σειρές, αλλά σε προβολές αληθινών σκηνών, προβάλλονται εκατοντάδες σκληρότερες σκηνές από την υποτιθέμενη τέτοια, μέσω δελτίων ειδήσεων που μεταδίδουν πραγματικά γεγονότα..., δεν ακυρώνει την ευθύνη του οργανισμού ως προς τη συμμόρφωση του με τις πρόνοιες των Νόμων και των Κανονισμών, ούτε και επηρεάζει με οποιονδήποτε τρόπο την παρούσα υπόθεση ή/ και την απόφαση της Αρχής.

Επιπρόσθετα και ακριβώς λόγω του ότι τα παιδιά, σήμερα, εκτίθενται πέραν του δέοντος σε θεάματα τα οποία δεν είναι κατάλληλα για την ευάλωτή τους ηλικία, οι τηλεοπτικοί οργανισμοί, με γνώμονα πάντα τη διασφάλιση της προστασίας των παιδιών, οφείλουν να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί, ώστε να μην συμβάλλουν και οι ίδιοι αρνητικά στην περαιτέρω έκθεση των ανηλίκων στη βία.

Σχετικά με τις απόψεις του οργανισμού, όπως αυτές καταγράφονται στις παραγράφους τέσσερα και πέντε της επιστολής ημερομ.16/5/2014, η Αρχή επαναλαμβάνει τις θέσεις της, όπως αυτές διατυπώνονται στις σελίδες 6-10 της παρούσας απόφασης.

Καταληκτικά, η Αρχή τονίζει ότι **εντός οικογενειακής ζώνης ο οργανισμός οφείλει να μεταδίδει προγράμματα κατάλληλα για όλο το κοινό**. Η Αρχή κρίνει επίσης σκόπιμο να επαναλάβει ότι οι οργανισμοί έχουν υποχρέωση να τηρούν τους προαναφερθέντες Νόμους και τους Κανονισμούς και ταυτόχρονα έχουν την ευθύνη να ρυθμίζουν τη λειτουργία τους με απώτερο σκοπό τη συνεισφορά τους στη βελτίωση του ραδιοτηλεοπτικού πεδίου.

Ενόψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις του **άρθρου 29(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2013 και των **κανονισμών 21(5), 21(6), 22(1) και 32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π.10/2000).

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)**, έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στον οργανισμό την ευκαιρία να υποβάλει τις απόψεις του και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της παρούσας. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ)

Εκτελεστικός Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

ΜΨ

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 22/2014(2))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΜΕΓΑ»

Ημερομηνία Απόφασης: 10 Σεπτεμβρίου, 2014

Ενώπιον: κ.κ. Ανδρέα Πετρίδη, Εκτελεστικού Προέδρου, Αρτέμη Αρτεμίου, Αντιπροέδρου, Μαίρης Κουτσελίνη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Τίτου Κολώτα, Χρυσανγής Αργυρού και Σπυρούλας Χριστοδούλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **28 Μαΐου 2014**, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχει παράβαση του άρθρου **29(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2013 και των **κανονισμών 21(5), 21(6), 22(1) και 32(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π.10/2000).

Το πιο πάνω άρθρο και οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν:

Άρθρο 29(1): *Οι τηλεοπτικοί οργανισμοί έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εκπομπές τους δεν περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας.*

Κανονισμός 21(5): *Οι σταθμοί έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν.*

Κανονισμός 21(6): *Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.*

Κανονισμός 22(1): Με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στους παρόντες Κανονισμούς, δίνονται προειδοποιήσεις σχετικά με τη φύση της εκπομπής, είτε αυτή βρίσκεται χρονικά εντός οικογενειακής ζώνης είτε εκτός. Η προειδοποίηση αυτή έχει τρεις μορφές –

(α) Γραπτή προειδοποίηση στον ημερήσιο τύπο και στα ραδιοτηλεοπτικά περιοδικά·

(β) ακουστική (λεκτική) πριν από την έναρξη της εκπομπής·

(γ) οπτική, με οπτική ένδειξη κάθε δέκα λεπτά στο κάτω αριστερό μέρος της οθόνης ως εξής:

(vi) (K) σε παρένθεση χρώματος πράσινου για προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση·

(vii) (12) σε παρένθεση χρώματος κίτρινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δώδεκα ετών·

(viii) (15) σε παρένθεση χρώματος μπλε για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών·

(ix) (18) σε παρένθεση χρώματος κόκκινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαοκτώ ετών·

(x) (A) σε παρένθεση για προγράμματα έντονου ερωτικού περιεχομένου.

Κανονισμός 32(3):

Απαγορεύεται:

(α) η μετάδοση προγραμμάτων εντός οικογενειακής ζώνης που ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ειδικότερα προγραμμάτων που περιέχουν ερωτικές σκηνές ή σκηνές βίας·

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ), είχε δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορούσε να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλόμενων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στον οργανισμό την ευκαιρία να υποβάλει τις απόψεις του και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή, με επιστολή της ημερομ. **4.7.2014** κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της επιστολής. Τονίστηκε επίσης ότι, σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Ο οργανισμός με επιστολή του Δικηγόρου – Νομικού του Σύμβουλου, κ. Κώστα Κατσαρού, προς την Αρχή ημερομ. **18.7.2014**, απέστειλε τις θέσεις και τις απόψεις του για σκοπούς επιβολής κυρώσεων. Αντίγραφο της εν λόγω επιστολής επισυνάπτεται ως **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.**

Σχετικά με τις θέσεις και απόψεις του οργανισμού όπως αυτές διατυπώνονται στην πιο πάνω επιστολή του, η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στην Απόφασή της 22/2014(2) ημερομ. 28.5.2014 και ειδικότερα στις σελίδες 6-10 όπου εκθέτει την επιχειρηματολογία της αναφορικά με τη διάπραξη των υπό αναφορά παραβάσεων.

Η Αρχή τονίζει ότι **εντός οικογενειακής ζώνης ο οργανισμός οφείλει να μεταδίδει προγράμματα κατάλληλα για όλο το κοινό και ότι η προστασία των ανηλίκων αποτελεί πρωταρχική μέριμνα όλων σήμερα.** Η έννοια της οικογενειακής ζώνης στηρίζεται στην αντίληψη ότι η είσοδος της τηλεόρασης στο κάθε σπίτι, επιβάλλει σεβασμό και συμμόρφωση προς τους τρόπους και κανόνες συμπεριφοράς μιας οικογένειας, από τις 5.30 το πρωί μέχρι τις 9:00 ή 10:00 το βράδυ. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, το περιεχόμενο κάθε προγράμματος επιβάλλεται να είναι κατάλληλο για όλη την οικογένεια. Ένας τηλεοπτικός οργανισμός που εκπέμπει καθημερινά και επί εικοσιτετραώρου βάσεως στο σπίτι της κυπριακής οικογένειας, δεν θα πρέπει να αναπαράγει τη βία.

Η Αρχή κρίνει επίσης σκόπιμο να επαναλάβει ότι οι οργανισμοί έχουν υποχρέωση να τηρούν τους προαναφερθέντες Νόμους και τους Κανονισμούς και ταυτόχρονα έχουν την ευθύνη να ρυθμίζουν τη λειτουργία τους με απώτερο σκοπό τη συνεισφορά τους στη βελτίωση του ραδιοτηλεοπτικού πεδίου.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενώπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών απόψεων του

οργανισμού για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, αποφασίζει όπως επιβάλει στον οργανισμό τις εξής κυρώσεις:

Για τις παραβάσεις που έγιναν στις **24.2.2014**, το **Διοικητικό Πρόστιμο των €1.000** και την **κύρωση της Προειδοποίησης** ως αναφέρεται πιο κάτω:

- Για την παράβαση του άρθρου **29(1) (υποστοιχείο 1)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2013, το **Διοικητικό Πρόστιμο των €1.000**.
- Για την παράβαση του κανονισμού **21(5) (υποστοιχείο 2)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), την κύρωση της **Προειδοποίησης**.
- Για την παράβαση του κανονισμού **21(6) (υποστοιχείο 3)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), την κύρωση της **Προειδοποίησης**.
- Για την παράβαση του κανονισμού **22(1) (υποστοιχείο 4)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση, λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνα του **υποστοιχείου 2** στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.
- Για την παράβαση του κανονισμού **32(3)(α) (υποστοιχείο 5)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση, λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνα του **υποστοιχείου 1** στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό να είναι πιο προσεκτικός στο μέλλον, καθώς στην περίπτωση που τυχόν θα υποπέσει σε παρόμοιας φύσεως παραβάσεις, δεν θα επιδείξει την ίδια επιείκεια.

Ο οργανισμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το διοικητικό πρόστιμο των **€1.000** - που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) μέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

(Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ)
Εκτελεστικός Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

ΜΨ